

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА В ОБЛАСТ ШУМЕН ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Малолетни и непълнолетни лица, водени, заведени и снети от отчет в детските педагогически стаи (ДПС) за извършени от тях противообществени прояви и престъпления

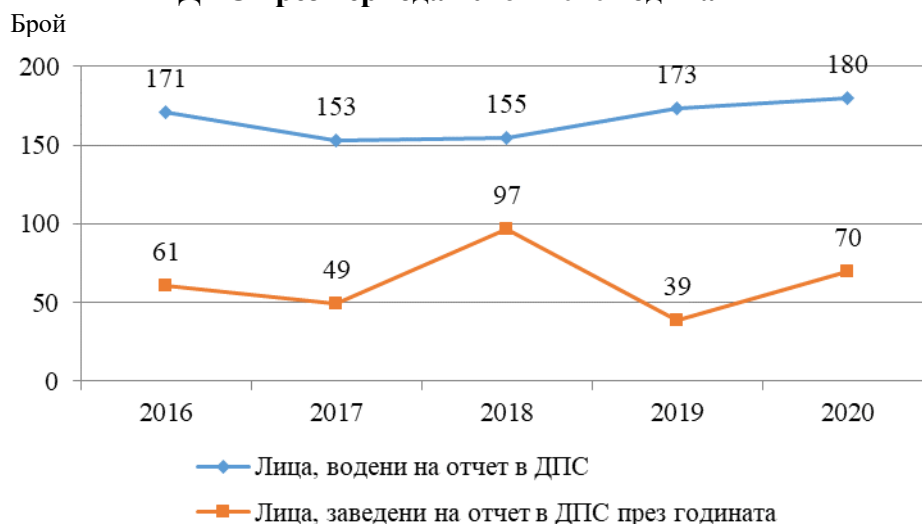
През 2020 г. в област Шумен на отчет¹ в ДПС са водени 180 малолетни и непълнолетни лица за извършени от тях противообществени прояви и престъпления. В сравнение с 2019 г. броят им се увеличава със 7 лица, или с 4.0%.

Основните характеристики на водените на отчет в ДПС от областта лица са следните:

- непълнолетни (на възраст от 14 до 17 години) - 61.1%;
- малолетни (8 - 13 години) - 38.9%;
- момчета - 134 (74.4%);
- момичета - 46 (25.6%);
- учащи - 171 лица (95.0%).

В област Шумен малолетните и непълнолетните лица заведени на отчет в ДПС през 2020 г. са 70, или 38.9% от всички водени на отчет лица. Момчетата са 59, а момичетата - 11.

Фиг. 1. Малолетни и непълнолетни лица, водени и заведени на отчет в ДПС през периода 2016 - 2020 година

¹ Съгласно чл. 26, ал. 1 от Правилника за детските педагогически стаи малолетните и непълнолетните се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

През 2020 г. **снети от отчет в ДПС** са 39 малолетни и непълнолетни лица, или 21.7% от водените на отчет през годината:

- поради поправка на поведението - 20 лица (51.3%);
- поради навършване на 18-годишна възраст - 18 лица (46.2%);
- на други основания - 1 лице (2.5%).

Противообществени прояви

В област Шумен **преминалите през ДПС за извършени противообществени прояви** през 2020 г. малолетни и непълнолетни лица са 79. От тях малолетните са 19 (24.1%), а непълнолетните - 60 (75.9%). От общия брой на лицата, преминали през ДПС за извършени противообществени прояви, момчетата са 52, или 65.8%, а момичетата - 27 (34.2%).

В структурата на противообществените прояви в област Шумен, най-голям е дялът на преминалите през ДПС за:

- бягство от дома (от вкъщи), от специализирана институция или от социална услуга от резидентен тип - 35.4%;
- повреждане на обществена и/или частна собственост - 22.8%;
- прояви на насилие и агресия - 13.9%;
- непристойно и/или хулиганско поведение на обществено място - 13.9%.

Извършени престъпления

През 2020 г. в област Шумен броят на **малолетните и непълнолетните лица, преминали през ДПС за извършени престъпления** е 134, със 7 лица, или с 5.0% по-малко в сравнение с 2019 година. От тях 47 лица (35.1%) са на възраст от 8 до 13 години.

Кражбите са най-разпространените престъпления, извършвани от малолетните и непълнолетните. Извършители на кражби са 27 лица, или 20.1% от всички, преминали през ДПС за извършени престъпления. Най-висок е дялът на извършителите на домови кражби - 44.4% (12 лица), следвани от кражби от магазини или други търговски обекти - 18.5% (5 лица).

В областта 22 лица на възраст от 8 до 17 години, или 16.4% от всички преминали през ДПС са за унищожаване и повреждане на имущество и 10 лица (7.5%) - за грабеж.

Малолетни и непълнолетни, пострадали от престъпления

През 2020 г. в област Шумен пострадали от престъпления са 33 деца, от които 18 (54.5%) са момчета, а 15 (45.5%) - момичета. Малолетни са 6 лица (18.2%), а непълнолетни - 27 (81.8%).

През 2020 г. най-голям е броят и дялът на малолетните и непълнолетните, пострадали от кражби - 7 лица (21.2%) и нанесени телесни повреди - 6 лица (18.2%).

Дейност на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните

През 2020 г. местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните в област Шумен са образували 120 възпитателни дела, от които 115 (95.8%) - по предложение на органите на прокуратурата. Броят на решените дела през годината е 82, като от тях в срок до един месец са решени 24 дела, или 29.3%. Прекратени са 16 дела. В края на 2020 г. са останали несвършени 24 дела.

През 2020 г. местните комисии са наложили 119 възпитателни мерки в съответствие с чл. 13, ал. 1 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните на 101 лица на възраст от 8 до 17 години за извършените от тях 102 общественоопасни деяния.¹

Най-често налаганите възпитателни мерки са:

- предупреждение - 72 мерки (60.5%);
- поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател - 16 мерки (13.4%);
- задължаване да участва в консултации, обучения и програми - 11 възпитателни мерки (9.2%);
- поставяне под възпитателен надзор на родителите или на лицата, които ги заместват за полагане на засилени грижи - 7 мерки (5.9%);
- забрана на срещи и контакти с определени лица - 4 мерки (3.4%);
- предупреждаване за настаняване във възпитателно училище интернат (ВУИ) с изпитателен срок до 6 месеца - 4 малолетни и непълнолетни (3.4%).

Основните характеристики на малолетните и непълнолетните с наложени възпитателни мерки са следните:

- малолетни са 31 лица (30.7%), а непълнолетни - 70 (69.3%);
- момчетата са 88 (87.1%), а момичетата - 13 (12.9%).

¹ Общественоопасните деяния включват извършените от лицата противообществени прояви, престъпления и административни нарушения.

Методологични бележки

Статистическото изследване на противообществените прояви и престъпления на малолетните и непълнолетните осигурява информация на базата на годишни данни за лицата водени, заведени, снети и преминали през детските педагогически стаи, лицата с наложени възпитателни мерки за извършени общоопасни деяния, както и за пострадалите малолетни и непълнолетни от престъпления. Източник на информация са местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Обект на наблюдението е дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Единици на наблюдение са малолетните и непълнолетните, извършители на противообществени прояви и престъпления.

Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е компетентен орган, който разглежда възпитателни дела, провежда в изпълнение наложените мерки съгласно Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЗБППМН) и осъществява контрол по изпълнението им.

Малолетни лица са лицата на възраст от 8 до 13 навършени години.

Непълнолетни лица са лицата на възраст от 14 до 17 навършени години.

Противообществената проява е деяние, което е общественоопасно и противоправно или противоречи на морала и добрите нрави.

Детските педагогически стаи са специализирани заведения, които участват в превенцията на престъпността и противообществените прояви, извършени от малолетните и непълнолетните.

В броя на водените на отчет в детските педагогически стаи през годината се включват малолетни и непълнолетни, които са извършили престъпления и/или противообществени прояви; осъдени за престъпления от общ характер; освободени от поправителните домове (ПД), освободени от възпитателните училища интернати (ВУИ) и от социално-педагогическите интернати (СПИ). Малолетните и непълнолетните се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния. В броя на водените на отчет в ДПС **не се включва** броят на малолетните и непълнолетните, които са **преминали през ДПС**.

В броя на заведените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които са новозаведени през отчетната година.

В броя на снетите от отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които през отчетната година са отпаднали от отчет, като е посочена причината за снемане от отчет.

В броя на преминалите през ДПС се включват малолетни и непълнолетни лица, които са извършили незначителни деяния, за които еднократната намеса на полицейски органи е била достатъчна и няма основания за тяхното завеждане на отчет в ДПС.

Възпитателна мярка е алтернативна на наказанието мярка за възпитателно въздействие спрямо малолетен или непълнолетен, извършил противообществена проява, и непълнолетен, освободен от наказателна отговорност по чл. 61 от НК, и се налага с цел преодоляване на отклоненията в поведението, предотвратяване на бъдещи нарушения и интеграция в обществото.

В броя на малолетните и непълнолетните лица с наложени възпитателни мерки се включват всички малолетни и непълнолетни, извършители на противообществени прояви,

престъпления или административни нарушения, спрямо които са наложени възпитателни мерки съгласно ЗБППМН. С оглед на деянието може да се наложи **повече от една** възпитателна мярка с изключение на възпитателните мерки „настаняване в СПИ“ и „настаняване във ВУИ“.

В броя на малолетните и непълнолетните лица, пострадали от престъпления, се включват лицата, пострадали от различни видове престъпления по местоизвършване на деянието, а не по местоживееене на лицата.

Допълнителна информация относно методологията и данните от наблюдението за дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е публикувана на сайта на НСИ - (<http://www.nsi.bg>), раздел „Правосъдие и престъпност“, както и в Информационна система ИНФОСТАТ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=63).